یکشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۲ ■ ۲۹ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ ■ سال سی‌ویکم ■ شماره ۸۹۱۱۵

همشهری فرهنگ شهر

نخستین کتابخانه عمومی استان ساخته شده که امروزه با عنوان کتابخانه آیت‌الله کفعمی خراسانی در زاهدان فعال است.

رشد ۱۰ برابری کتابخانه فقط در یک استان

۸۱ کتابخانه عمومی اکنون در استان سیستان و بلوچستان فعال است

گزارش
علی‌الله سلیمی
روزنامه‌نگار

ساخت و توسعه کتابخانه‌های عمومی در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی یکی از اهداف فرهنگی مسئولان نظام مقدس اسلامی بوده و هست.

در این میان، توجه به مناطق محروم، کم‌برخوردار و حاشیه‌ای کشور از اولویت‌های اصلی بوده که نتایج آن را می‌توان در رشد و توسعه کتابخانه‌های عمومی چنین استان‌هایی دید. از جمله در استان سیستان و بلوچستان که پیش از پیروزی انقلاب اسلامی در ردیف استان‌های محروم و کم‌برخوردار در زمینه منابع کتابخانه‌ای بود، با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، ساخت و بهره‌برداری از بیشترین تعداد کتابخانه‌های عمومی صورت گرفت. پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، تنها ۸ کتابخانه عمومی در استان سیستان و بلوچستان فعال بوده که اکنون تعداد این کتابخانه‌ها به ۸۱ باب رسیده است. از نکات قابل توجه دیگر اینکه پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، هیچ یک از روستاهای این استان کتابخانه عمومی نداشت، اما اکنون ۱۵ کتابخانه عمومی روستایی در این استان فعال است. روند توسعه کتابخانه‌های عمومی به‌ویژه در بخش‌های کم‌برخوردار و روستاهای استان سیستان و بلوچستان همچنان با سرعت در حال انجام است.

توسعه کتابخانه های عمومی استان به روایت آمار

براساس سند چشم‌انداز باید تا سال ۱۴۰۴ به ازای هر نفر، ۴ جلد کتاب در کتابخانه‌های استان موجود باشد. بر این اساس و طبق سند تصویب شده در شورای عالی انقلاب فرهنگی کشور تا سال ۱۴۰۴ باید به ازای هر ۱۰۰ نفر، ۸ مترمربع زیربنای کتابخانه‌ای وجود داشته باشد.

احداث کتابخانه عمومی در روستاها و مناطق کمتر توسعه‌یافته استان که با توجه ویژه دولت سیزدهم بر تعداد آن افزوده می‌شود، گام مؤثری برای تحقق عدالت اجتماعی و فرهنگی است.

کتابخانه‌های عمومی با رویکرد آگاهی‌بخشی برای مخاطبان و توجه به مباحثی همچون مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های تحکیم و تعالی خانواده و اجرای برنامه‌های آموزشی نقش مؤثری در محرومیت‌زدایی از مناطق کم‌برخوردار دارند.

پراکندگی کتابخانه‌های عمومی در شهرستان‌های استان سیستان و بلوچستان

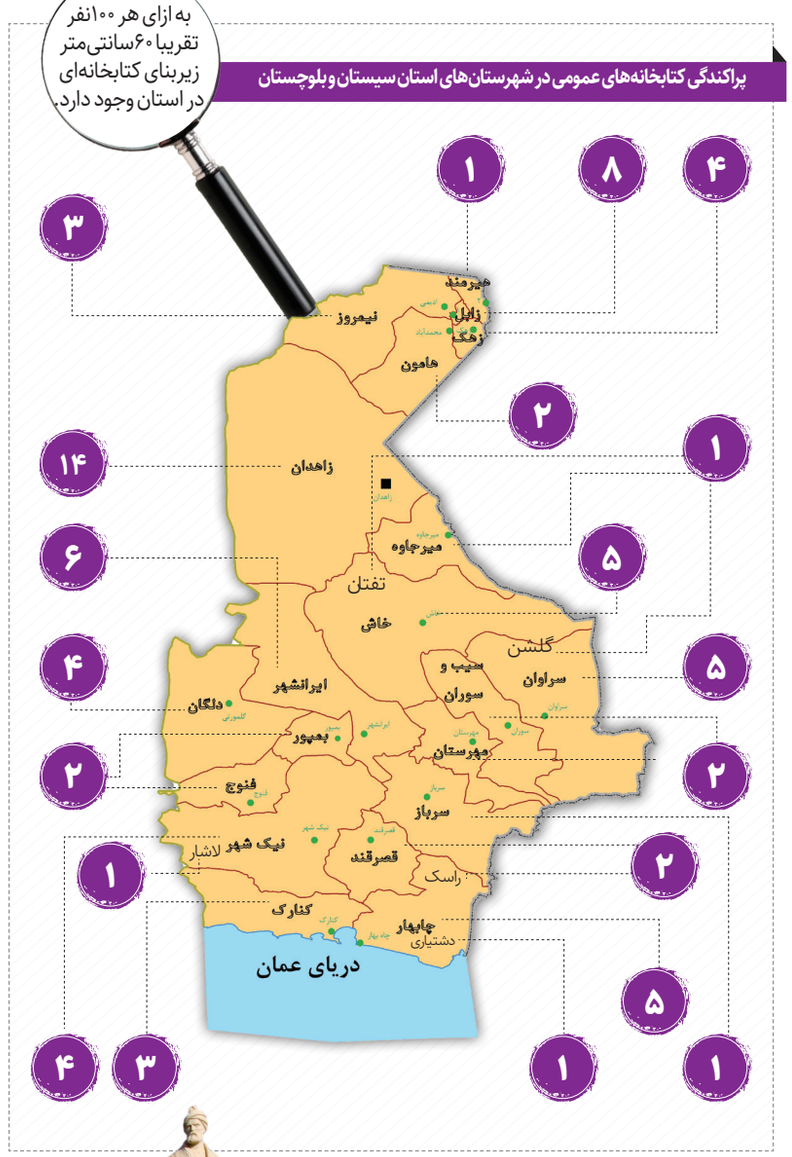

اینفوگرافیک: همشهری / بهروز قلی‌پور

کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه سیستان و بلوچستان

تاسیس کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه سیستان و بلوچستان در سال ۱۳۵۴ همزمان با تاسیس دانشگاه سیستان و بلوچستان صورت گرفت. مساحت این کتابخانه (ساختمان شماره یک) به بیش از ۳۰۰۰ مترمربع رسید که در سال ۱۳۵۷ طرح وحدت مدیریت کتابخانه‌های دانشگاه باعث شد تا کتابخانه‌های دانشکده‌های علوم، اقتصاد، علوم اداری و هنر به کتابخانه مرکزی انتقال یابند و کتابخانه دانشکده ادبیات به ساختمان شماره ۲ تغییر نام پیدا کرد. در اسفندماه سال ۱۳۸۲ همزمان با سفر مقام معظم رهبری به استان سیستان و بلوچستان طرح احداث ساختمان کتابخانه مرکزی دانشگاه به تصویب رسید.

کار ساخت این ساختمان در اسفند ۸۷ با زیربنای حدود ۱۰۰۰۰ مترمربع در ۶ طبقه به اتمام و کار تجهیز و انتقال مخازن و بهره‌برداری آن از مهرماه ۸۸ همزمان با شروع سال تحصیلی به انجام رسید. استفاده از فناوری اطلاعات در تمام امور، کتابخانه دانشگاه سیستان و بلوچستان را به‌عنوان نماد کاملی از کتابخانه دیجیتال در کشور معرفی کرده است. با عنایت و توجه خاص مقام معظم رهبری، کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه سیستان و بلوچستان نمونه منحصر به‌فردی از کتابخانه‌ها در جنوب‌شرق کشور به‌شمار می‌آید.

مجسمه ابوالقاسم فردوسی در ورودی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه سیستان و بلوچستان

نقل قول

تاریخ‌نگاری بی‌نقاب جعفر شهری

ابراهیم موسی‌پور بشلی، پژوهشگر تاریخ اجتماعی: جعفر شهری جزو معدود کسانی است که تحت‌تأثیر کسی نیست و بی‌نقاب و بی‌دروغ تاریخ نگاری می‌کند. شهری زبانش آزاد است و تحت‌تأثیر واهمه‌ها نیست. آنچه او گزارش می‌کند به واقعیت نزدیک‌تر است. پیشنهاد می‌کنم سبک تاریخ‌نگاری شهری به‌عنوان پایان‌نامه دکتری مورد پژوهش قرار گیرد.

حافظ؛ نماینده انسان متعادل ایرانی

یوسفعلی میرشکاک، شاعر: حافظ نماینده انسان متعادل ایرانی است و هر ایرانی اگر به تعادل نفسانی برسد، دیگر دیوان حافظ از دستش نخواهد افتاد. همچنین راز موفقیت حافظ، دانش موسیقایی اوست و مقام شاعری‌اش به دانش موسیقی او هم ارتباط دارد. این تسلط حافظ بر موسیقی، در ترکیب‌بندی شعر و الفاظ شعرش بسیار مؤثر بوده است.

دریچه

نقد «سیر تحول متافیزیک مدرن»

نشست نقد و بررسی کتاب «سیر تحول متافیزیک مدرن: معنابخشیدن به چیزها» برگزار می‌شود.

به گزارش همشهری، نشست هفتگی شهرکتاب، سه‌شنبه ۲۵ مهر ساعت ۱۶ به نقد و بررسی کتاب یاد شده اختصاص دارد که با حضور سیدمسعود حسینی، مرتضی نوری و محمدرضا اسمخانی (مترجم کتاب) برگزار می‌شود.

در معرفی این کتاب عنوان شده است: سیر تحول متافیزیک مدرن: معنابخشیدن به چیزها به تاریخ ایده‌های متافیزیکی از فلسفه مدرن، با پیشگامی دکارت تا دوران معاصر می‌پردازد. ای. دبلیو. مور با تلقی متافیزیک به منزله «عام‌ترین تلاش برای معنا بخشیدن به چیزها»، «سیر تحول» این قلمرو فکری را از خلال برداشت‌های مختلف از امکان، گستره و حدود آن ترسیم می‌کند. این اثر با کنار گذاشتن مرزبندی‌های مرسوم بین سنت تحلیلی و سنت‌های فلسفی دیگر، طیف وسیعی از فلاسفه (از فرگه تا نیچه و از دامت تا دلوز) را زیر چتر معنای گسترده‌اش از متافیزیک جای می‌دهد. نگارنده با برجسته کردن نقش و اهمیت متافیزیک، همچون «دانش رشته‌ای انسان‌گرایانه» نشان می‌دهد که متافیزیک چگونه می‌تواند در مواجهه با مقتضیات متحول انسانیت‌مان، به شیوه‌هایی اساساً جدید از طریق فرایند پیوسته خلق و بازخلق معانی کمک‌مان کند. این کتاب با ترجمه محمدرضا اسمخانی و به همت انتشارات سمت منتشر شده است.

علاقه‌مندان برای حضور در این نشست می‌توانند به نشانی خیابان شهید بهشتی، خیابان شهیداحمد قصیر (بخارست)، نبش کوچه سوم، مرکز فرهنگی شهرکتاب مراجعه کنند.

یادداشت
آراسته سلیمی توپقراء
روزنامه‌نگار

کشتار خبرنگاران

بیش از ۱۰ خبرنگار در جریان حملات وحشیانه رژیم صهیونیستی علیه غزه به شهادت رسیده‌اند و این روند همچنان ادامه دارد. تداوم آن، بار دیگر اهمیت کار خبرنگاران در مناطق بحرانی جهان را یادآوری می‌کند؛ اینکه اهالی رسانه، یکی از افراد حاضر در خطوط مقدم درگیری هستند و برای اطلاع‌رسانی به‌موقع، جان خود را به خطر می‌اندازند تا واقعیت‌های جنگ آنطور که هست به جهان مخابره شود. اخیراً دفتر مطبوعاتی دولت فلسطین در غزه طی بیانیه‌ای از شهادت ۸ خبرنگار در حملات هوایی جنگنده‌های رژیم صهیونیستی به نوار غزه خبر داده است. بر این اساس، ۸ خبرنگار فلسطینی به نام‌های سعید الطویل، محمد صبح، ابراهیم لافی، محمد جرغون، محمد الصالحی، هشام النواجحه، سلام میمه و اسعد شملخ، جان خود را از دست داده‌اند. ۲ خبرنگار فلسطینی به نام‌های نضال الوحیدی و هیثم عبدالواحد هم از روز شنبه ناپدید شده‌اند. در تازه‌ترین اقدام در این زمینه هم یک عکاس خبرنگار در حمله ارتش رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان کشته شد. عصام عبدالله، عکاس خبری رویترز در این حمله کشته و ۳ خبرنگار از جمله ۲ خبرنگار الجزیره (کارمن جوخدار و ایلی براخیا) هم زخمی شدند. شلیک ارتش رژیم صهیونیستی به خودروی شبکه الجزیره اصابت کرد و باعث آتش گرفتن کامل آن شد. سایت شبکه الجزیره نوشت این خبرنگاران در یک بلندی در حال نصب نشانه‌های اعلام استقرار خبرنگاران بودند که مورد هدف قرار گرفتند. آنها در نزدیکی هیچ مرکز نظامی ارتش لبنان یا حزب‌الله نبودند. همزمان اعلام شده است ۴۰ نهاد رسانه‌ای در بمباران شهرک‌های غیرنظامی توسط رژیم صهیونیستی به طور کامل یا جزئی آسیب دیده‌اند و خانه ۳ خبرنگار به‌طور کامل تخریب شده است. سندیکای روزنامه‌نگاران فلسطینی (PJS) هم اعلام کرده نیروهای رژیم صهیونیستی از سال ۲۰۰۰ بیش از ۵۰ روزنامه‌نگار فلسطینی را به شهادت رسانده اند. در ۱۱ مه سال گذشته میلادی نیز خبرنگار الجزیره، شیرین ابوعاقله، توسط نیروهای اسرائیلی در کرانه باختری مورد اصابت گلوله قرار گرفت و شهید شد. رژیم صهیونیستی عامدانه ساختمان خبرنگاران در غزه را هدف قرار داد تا مانع پوشش وقایع و جنایت‌هایی شود که این رژیم در این شهر به آن دست می‌زند.

تاریخ

ایران و همسایگانش

کتاب «ایران و همسایگانش» با زیر عنوان «روابط دیپلماتیک ایران با بریتانیا و ترکیه و روسیه ۱۸۳۰ - ۱۸۱۵» نوشته فریدون آدمیت به تازگی از سوی نشر نو منتشر شده است.

دوره زمانی این بررسی (۱۸۳۰-۱۸۱۵) در تاریخ اخیر ایران اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد. روسیه در جهت گسترش سلطه خود بر قفقاز و این سوی رود ارس می‌کوشید، بریتانیا به‌دنبال تفوق بر خلیج‌فارس بود، و ایران در آخرین نبردهای از پیش‌باخته برای تأمین منافع خود جنگ و جدال می‌کرد. دهه سوم قرن نوزدهم شاهد تغییرات بنیادین در وضعیت قفقاز و دریای خزر و خلیج‌فارس بود، که هریک به‌ترتیب تبدیل شده بودند به استانی از روسیه، دریاچه‌ای در تملّک روسیه، و آخرین مورد، در عمل، دریایی تحت سلطه بریتانیا.

به‌علاوه، در آن دوره زمانی رقابت ایران و ترکیه برای آخرین بار به برخورد نظامی انجامید و مهم‌تر اینکه نخستین تلاش‌ها برای حل علل درگیری‌های مکرر سابق صورت گرفت که در نتیجه مرحله‌ای جدید در روابط بین دو همسایه براساس تفاهم بیشتر آغاز شد؛ دورانی که ژئوپلیتیک منطقه شکل گرفت و تاثیرش تا به امروز پابرجاست. فریدون آدمیت (۱۲۹۹-۱۳۸۷) تاریخ‌نگاری مبتکر بود که تاریخ را رشته‌ای تخصصی و تحلیلی می‌انگاشت و مروج آن بود. او با استفاده گسترده از منابع دست‌اول بایگانی‌های ایران و خارج از ایران، آنها را به‌ترتیب اهمیت دسته‌بندی کرد و در این زمینه تسلطی بی‌چون و چرا از خود نشان داد. آدمیت سال ۱۳۱۹، زمانی که هنوز دانشجو بود، به استخدام وزارت امور خارجه درآمد. در سال ۱۳۲۱ از دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران فارغ‌التحصیل شد و رساله کارشناسی او بعدا اساس نخستین و پرآوازه‌ترین کتاب او امیرکبیر و ایران قرار گرفت. اثر حاضر ترجمه رساله دکتری اوست. نشر نو این کتاب ۳۲۳ صفحه‌ای را به بهای ۲۹۰ هزار تومان منتشر کرده است.